

Statsråd Liv Signe Navarsete
Kommunal- og regionaldepartementet
Postboks 8112 Dep
0030 Oslo

Vårt arkiv: B12-SJ001-KRD
Vår fil: 401-2013
Saksbeh: SJ

Oslo 20. januar 2012

FFOS KRAV TIL STATSBUDDSJETTET 2013

Den 30. november 2011 oversendte FFO regjeringen krav knyttet til nødvendige hovedinnsatser i politikken for funksjonshemmede i statsbudsjettet for 2013.

I dette brevet har vi, som tidligere varslet i kontaktutvalget med regjeringen den 11. januar 2012, valgt å presisere andre sentrale krav til viktige prioriterte områder i politikken for funksjonshemmede.

FFOs konkrete krav knyttet til Statsbudsjettet 2013 på Kommunal- og regionaldepartementets ansvarsområde er:

Bolig og bomiljøtiltak

- *FFO ber regjeringen om å gjennomføre boligmeldingens tre viktigste forslag:*
 - *Husbankens individuelle boligtilskudd erstattes av et rente- og avdragsfritt toplån.*
 - *Startlån kan ytes som fastrentelån med inntil 50 års avdragstid.*
 - *De som ikke selv er i stand til å skaffe seg et forsvarlig botilbud må få rett på hjelp fra kommunen.*
- *FFO ber regjeringen etablere en attraktiv tilskuddsordning for etterinstallasjon av heis hvor 25% av kostnadene dekkes.*
- *FFO ber regjeringen endre borettslagsloven slik at simpelt flertall blir tilstrekkelig for generalforsamlingsvedtak om etterinstallering av heis.*
- *FFO ber regjeringen øke bevilgningene til tilpasningstilskudd til 160 mill kroner og at det etableres en opptrappingsplan for tilskudd til tilpasning av egen bolig.*

Omsorgsboliger

- *FFO ber regjeringen sørge for at nye omsorgsboliger som bygges for yngre mennesker primært organiseres som borettslag eller sameier slik at beboerne, hvis de ønsker, får anledning til kjøpe sin egen leilighet.*

- FFO ber regjeringen sørge for at nye omsorgsboliger som bygges for yngre beboere inkluderes i den ordinære boligmassen og at slike samlokaliserte boliger ikke skal omfatte mer enn 5 – 10 boenheter.
- FFO ber regjeringen endre Husbankens tilskudsregler slik at boligbyggelag, ideelle organisasjoner og andre boligutviklingsselskap kan få tilskudd til bygging av omsorgsboliger.

Ressurskrevende tjenester

- FFO ber Regjeringen redusere innslagspunktet for statlige tilskudd til ressurskrevende tjenester.

Universell utforming

- FFO ber regjeringen fremlegge forslag til forskrifter som setter 2025 som endelig frist for universell utforming av eksisterende bygg.
- FFO ber regjeringen fastsette tidligere frister for ombygging av skole- og samferdselsbygg.

Bolig og bomiljøtiltak

Artikkel 19

Retten til et selvstendig liv og til å være en del av samfunnet

- a) at mennesker med nedsatt funksjonsevne har anledning til å velge bosted, og hvor og med hvem de skal bo, på lik linje med andre, og ikke må bo i en bestemt boform,....

Rente og avdragsfritt topplån

Boligmeldingas forslag om å avløse dagens ordning med individuelle boligtilskudd med et rente- og avdragsfritt topplån vil, sammen med forslaget om endringer i startlånsordningen, gi alle funksjonshemmede og kronisk syke med liten inntekt mulighet til å kjøpe seg sin egen bolig. Denne endringen vil legge det økonomiske grunnlaget for en boligpolitisk reform hvor eierskap til egen bolig legges til grunn også for mennesker som har behov for omfattende bistand i eget hjem.

I løpet av det siste året er det fra mange ulike hold, bl.a. i Boligmeldinga, blitt understreket at hovedmålet om eierskap til egen bolig må legges til grunn også for funksjonshemmede og kronisk syke som har behov for bistand i eget hjem.

Boligmeldingas forslag kombinerer Husbankens låneordning med den enkleste formen for delt eierskap. FFO foreslår at ordningen utformes slik at staten tilbyr et rente- og avdragsfritt topplån på inntil 25% av boligens verdi og at lånet sikres med pant i eiendommen med en tilsvarende ideell andel.

Et rente- og avdragsfritt topplån vil kunne gis til alle som fyller vilkårene – og ikke bare til noen få. Rammene for statlige utlån begrenses ikke av handlingsregelen på samme måte

som statlige tilskudd. Statens kostnader til et rente- og avdragsfritt topplån er begrenset til de tapte renteinntektene. Staten vil få sine penger tilbake når boligen fraflyttes. Beboer og stat vil dele på eventuell gevinst og tap.

Startlån med fast rente og 50 års avdragstid

Dersom det rente- og avdragsfrie topplånet kan kombineres med et startlån med fast rente og inntil 50 års avdragstid vil de aller fleste få anledning til å finansiere kjøp av egen bolig. Boligutvalgets forslag kan oppheve det manglende samspillet mellom Husbankens ulike boligsosiale ordninger på en effektiv måte. Forslagene legger også de økonomiske rammene til rette for en boligpolitisk reform hvor mennesker som trenger omfattende bistand i eget hjem får anledning til å eie sin egen bolig.

Retten på egnet varig bolig

I henhold til gjeldende lovgivning har kommunene plikt til å hjelpe den enkelte med å skaffe seg en varig egnet bolig. Men de har ingen plikt til å sørge for at alle bor godt. FFO mener at kommunene må få plikt til å skaffe varig egnet bolig til de som på egenhånd, selv med kommunens bistand, ikke er i stand til dette.

Kommunenes manglende plikt til å skaffe bolig, bl.a. til mennesker med behov for omfattende bistand i eget hjem, fører i dag til at alt for mange unge over 18 år blir boende for lenge i foreldrehjemmet. Kommunene unnlater å bygge flere boliger fordi det er billigere å yte nødvendig bistand til unge som bor hjemme hos sine foreldre enn til unge som flytter ut i egen bolig.

Ikke alle 18 åringer ønsker å flytte helt alene når de flytter hjemmefra for første gang. Slik er det også med unge mennesker som lever med en funksjonshemning og kronisk sykdom. En midlertidig «ungdomsbolig» i en eller annen samlokalisert boform kan være det noen ønsker. Slike midlertidige ungdomsboliger vil gjøre det enklere for kommunene å tilfredsstille en eventuelt ny plikt til å skaffe alle et egnet bosted.

Tilpasningstilskudd

Antallet eldre som trenger tilpasning av egen bolig vil øke kraftig de nærmeste årene. Funksjonshemmede og kronisk syke opplever at tilpasningstilskudd er vanskelig å få og at tilskuddet ikke på noen måter dekker de kostnader som følger av ombyggingen.

FFO ber regjeringen om å etablere en opptrappingsplan av tilskuddet. Lettere tilgang på tilpasningstilskudd vil gjøre det mulig for eldre og andre som blir funksjonshemmet i voksen alder å bli boende i eget hjem. Etterspørselen etter omsorgsboliger og sykehjemsplasser vil reduseres, og familier med funksjonshemmede familiemedlemmer kan få tilpasset egen bolig på en tilfredsstillende måte.

For budsjettet i 2013 ber FFO om at tilskuddet til tilpasning av egen bolig økes til 160 mill kroner.

Heistilskudd

Beboere som på 1960- og 1970-tallet flyttet inn i boligblokker med 4 etasjer uten heis, er i dag mellom 70 og 100 år og mange har problemer med å bli boende. For funksjonshemmede

er mangelen på heis og dårlig adkomst til leiligheter en av de samfunnsskapede hindringene som skaper størst barrierer for å finne en egnet bolig eller besøke familie og venner. Det er på høy tid å gjøre flere boliger mer tilgjengelige.

Statlige tilskudd og billige langsiktige lån til etterinstallasjon av heis må derfor prioriteres i årene som kommer.

Borettslag og sameier som foreslår etterinstallasjon av heis møter ofte liten velvilje fra beboere i 1. og 2. etasje. Etterinstallasjon av heis hindres derfor av at borettslagsloven krever 2/3 flertall for slike investeringsvedtak. De to laveste etasjene kontrollerer ofte 50% av stemmene på en generalforsamling. Derfor anbefaler FFO at regjeringen endrer borettslagsloven slik at simpelt flertall blir tilstrekkelig for generalforsamlingsvedtak om etterinstallasjon av heis

Tilskudd til omsorgsboliger

FFO ber regjeringen om å endre reglene for tilskudd til sykehjem og omsorgsboliger slik at boligbyggelag, ideelle organisasjoner og andre boligutviklingselskap kan få tilskudd til bygging av omsorgsboliger på lik linje med kommuner.

FFO ber regjeringen, gjennom endringer i retningslinjene for tilskudd til omsorgsboliger, bidra til at omsorgsboliger som bygges for utviklingshemmede, mennesker med alvorlige psykiske lidelser, kronisk syke og andre funksjonshemmede i hovedsak organiseres som borettslag eller sameier hvor den enkelte beboer får tilbud om å kjøpe egen leilighet.

Noen kommuner har i de siste årene bygget institusjonslignende omsorgsboligbygg for mange ulike grupper av funksjonshemmede og kronisk syke. Dessverre har Husbanken gitt lån og tilskudd til slike prosjekter.

FFO mener at tilskudd til permanente boliger for yngre mennesker bare må gis til prosjekter som tilfredsstillende de kvalitetskrav som er etablert for slike omsorgsboliger. De må integreres i den ordinære boligmassen og det må ikke gis tilskudd til samlokaliserte boliger med mer enn 5 til 10 boenheter.

Ressurskrevende tjenester

Artikkel 19

Retten til et selvstendig liv og til å være en del av samfunnet

- b) at mennesker med nedsatt funksjonsevne har tilgang til ulike støttetjenester i eget hjem og i særskilte boformer, samt annen samfunnsservice, herunder den personlige bistand som er nødvendig for å kunne bo og være inkludert i samfunnet og for å forhindre isolasjon eller segregering fra samfunnet,....

FFO ber regjeringen redusere innslagspunktet for tilskudd til ressurskrevende tjenester.

Ordningen med tilskudd til ressurskrevende tjenester er helt avgjørende for at mennesker med behov for omfattende og sammensatte tjenester får det tilbudet de har krav på i

henhold til gjeldende lover og regler. Likevel innebærer dagens ordning at tjenestetilbudet til enkelte brukere koster kommunen over 1 mill kroner i året. De høye kommunale kostnadene fører til at noen kommuner vegrer seg for å legge til rette for at unge mennesker kan flytte ut av foreldrehjemmet når de ønsker det. Andre kommuner vegrer seg for å legge forholdene til rette for mennesker som ønsker å flytte til en annen bydel eller kommune.

FFO mener at den enkeltes rett til selv å velge hvor en vil bo, hvordan en vil bo og retten på fullverdige tjenester i selvvalgt bolig bare vil kunne realiseres dersom staten overtar en større andel av kostnadene for ressurskrevende tjenester.

FFO foreslår at en reduksjon i innslagspunktet for ressurskrevende tjenester finansieres ved tilsvarende reduksjon i rammebevilgninger til kommunesektoren.

Universell utforming - forskrift om bygninger og uteområder

Artikkel 9

Tilgjengelighet

1. For at mennesker med nedsatt funksjonsevne skal få et selvstendig liv og kunne delta fullt ut på alle livets områder, skal partene treffe alle hensiktsmessige tiltak for å sikre at mennesker med nedsatt funksjonsevne på lik linje med andre får tilgang til det fysiske miljøet.....Disse tiltakene.....skal blant annet gjelde for:
 - a) bygninger, veier, transport og andre innendørs og utendørs tilbud, herunder skoler, boliger, helsetjenestens lokaler og arbeidsplasser,
2. Partene skal også treffe alle hensiktsmessige tiltak for
 - a) å utvikle, fremme og overvåke gjennomføringen av minstestandarder og retningslinjer for tilgjengeligheten til bygg, anlegg og opparbeidede uteområder og tjenester som er åpne for eller tilbys allmennheten,
 - d) sørge for at bygninger og andre anlegg og opparbeidede uteområder som er åpne for allmennheten, har skilt i punktskrift og i en form som er lett å lese og enkel å forstå,...

Etter Syseutvalgets oppfatning vil det fysiske, bygde miljøet som er rettet mot allmennheten, være den meste sentrale arenaen for samfunnsdeltakelse og dermed i kjerneområdet for et krav til universell utforming. Universell utforming av det bygde miljøet vil være avgjørende for om målsettingen om deltagelse kan nås. FFO deler dette synet.

I plan- og bygningsloven åpnes det for en forskrift om tidsfrister for eksisterende bygg og uteområder. Regjeringen har igangsatt en utredning av de økonomiske konsekvensene av en slik forskrift, men tidsfrister er ikke fastsatt. Krav om universell utforming er tatt inn i ny plan- og bygningslov og teknisk forskrift, men den gjelder for nye bygg og ved vesentlige ombygninger. Handlingsplanen har noen tiltak rettet mot enkelte bygningstyper, som krisesenter, utenriksstasjoner og forsvarsbygg, men det er altså ikke noen helhetlige tiltak rettet mot alle bygningstyper.

FFO har støttet forslaget om en tidsfrist på 2019, men ser at det kanskje er urealistisk for enkelte bygningstyper. Vi mener derfor 2025 må settes som absolutt seneste frist, slik at alle eiere av eksisterende bygg kan ta hensyn til dette i sine oppussings- og rehabiliteringsplaner.

FFO understreker at vi fortsatt forventer at regjeringen fastsetter kortere tidsfrister for skole- og samferdselsbygg, som tidligere er utpekt som prioriterte bygningskategorier.

Anmodning om møte

FFO ber med dette også om et snarest møte med politisk ledelse i departementet for å gjennomgå de mer spesifikke kravene for budsjettet 2013.

Med vennlig hilsen

FUNKSJONSHEMMEDES FELLESORGANISASJON

Knut Magne Ellingsen /s/
leder

Liv Arum
generalsekretær

Kopi: Kontaktutvalget med Regjeringen v/Barne- likestillings- og inkluderingsminister Audun Lysbakken